

**СИНТЕЗ
ДОСЛІДЖЕННЯ**

Дослідження бар'єрів у звітності з СЕН

Липень 2025

© Plan International / Antoine Tardy

Огляд документа

Консорціум, сформований CARE, Міжнародним комітетом порятунку (IRC) та Plan International, доручив ITAR Consultants провести дослідження з метою виявлення перешкод для повідомлення про сексуальну експлуатацію та насильство (СЕН) серед біженців з України в Польщі.

Цей документ є синтезом результатів дослідження. Він був підготовлений разом із підсумковим звітом, який містить оцінку результатів, загальний огляд, опис обраної методології та контекстуальний аналіз, а також представлення ключових висновків і рекомендацій.

Будь ласка, зверніть увагу, що також були підготовлені додатки, які включають огляд ключових етичних міркувань, застосованих у дослідженні, та повну методологію.

Фінальний звіт доступний англійською та польською мовами. Цей синтез доступний англійською, польською та українською мовами.

Сексуальна експлуатація та насильство (СЕН) вже давно відбувається в умовах, де вразливі люди переїжджають, живуть або отримують послуги. Гуманітарні агенції досягли прогресу в усуненні ризиків, пов'язаних із СЕН, але виклики залишаються. Щоб покращити реагування, важливо обмінюватися передовим досвідом та розуміти конкретні місцеві контексти, зокрема ті, що стосуються біженців та переміщених осіб.

Внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році Польща наразі приймає близько мільйона українських біженців, більшість з яких – жінки, діти та люди похилого віку. На початкових етапах реагування були ідентифіковані ризики СЕН, що спонукало до запровадження захисних заходів. Водночас і досі фіксується обмежена кількість повідомлень про випадки. Це викликає занепокоєння щодо недооцінки масштабу проблеми внаслідок заниженої звітності, а не через низьку поширеність випадків.

Щоб з'ясувати це, у 2024 році CARE, IRC та Plan International доручили ITAR Consultants провести дослідження причин, чому випадки СЕН залишаються недостатньо задокументованими серед українських біженців у Польщі. Дослідження має на меті зрозуміти сприйняття СЕН серед отримувачів допомоги та гуманітарного персоналу, бар'єри для звітності, а також те, як сприяти безпечнішому та більш відповідальному гуманітарному реагуванню.

Підхід до дослідження

Це дослідження ґрунтується на наявній літературі та первинних даних, отриманих у результаті практичних досліджень, проведених у період з лютого по травень 2025 року. Команда провела:

- широкий огляд літератури, включаючи звіти громадянського суспільства, академічні джерела, польське законодавство та міжнародні гуманітарні стандарти;
- Було проведено 294 опитування серед отримувачів допомоги у Підкарпатському, Мазовецькому, Малопольському та Люблінському воєводствах – регіонах з високим рівнем біженців;

- 15 інтерв'ю з ключовими інформаторами серед яких юридичні експерти, працівники місцевих гуманітарних організацій, а також співробітники міжнародних НУО та агентств ООН, включно з фахівцями на місцях і офіцерами з питань убезпечення та протидії сексуальній експлуатації та насильству (ЗСЕН);
- підсумкові семінари з гуманітарними співробітниками та отримувачами допомоги;
- онлайн-опитування, надіслане 60 гуманітарним організаціям, що діють у Польщі (отримано лише 10 відповідей).

Комітет з етики Plan International схвалив усі інструменти та методи, забезпечивши підхід «не нашкодь». Дані були анонімізовані.

Дослідження було зосереджено на вивченні існуючих заходів щодо вирішення проблем СЕН в польському гуманітарному секторі та виявленні існуючих прогалин, але не оцінювалося поширеність СЕО та сприйняття з боку польських урядових чи правоохоронних органів. Обмеження включають упередженість вибору серед практиків та отримувачів допомоги, а також відносно низький рівень відповідей на онлайн-опитування, спрямоване до гуманітарних організацій.

Аналіз контексту

Польща розробила законодавчу базу для запобігання та протидії сексуальному насильству, експлуатації та жорстокому поводженню. Воно відповідає європейським стандартам, але стикається зі значними труднощами впровадження. Основні правові засоби захисту включають:

- Кримінальний кодекс Польщі передбачає кримінальну відповідальність за зґвалтування, сексуальне насильство, та інші форми сексуальних домагань. Він містить конкретні положення щодо жорстокого поводження з тими, хто перебуває у вразливому становищі.
- Кодекс законів про працевлаштування передбачає широкий антидискримінаційний захист на робочих місцях. Він дозволяє подавати судові позови на основі будь-яких підстав для дискримінації, включаючи стать, етнічну приналежність, сексуальну орієнтацію та минулий досвід. Цей захист поширюється не лише на трудові відносини.
- Закон про захист осіб, які повідомляють про порушення, далі названі як інформатори, вимагає від організацій із щонайменше 50 співробітниками встановити внутрішні процедури про захист інформаторів, що захищає інформаторів від помсти та гарантує конфіденційність. Проте багато малих організацій залишаються поза цим захистом.
- Так званий «Закон Камілки» регулює набір на роботу, що передбачає взаємодію з дітьми у сферах освіти, дозвілля, медичного лікування, психологічного консультування, транспорту та спорту. Роботодавці повинні перевіряти, чи не зареєстровані потенційні працівники як сексуальні злочинці, перш ніж приймати їх на роботу.

Незважаючи на законодавчі зміни, залишаються значні проблеми у забезпеченні юридичної відповідальності осіб, які вчинили сексуальне насильство в Польщі. Ці бар'єри діють на декількох рівнях:

- Деякі законодавчі прогалини все ще обмежують захист потерпілих, включаючи вузьке визначення зґвалтування до лютого 2025 року. Організації громадянського суспільства закликали до всебічного перегляду статей Кримінального кодексу, що стосуються сексуального насильства, щоб уникнути неправильного трактування і забезпечити належний захист тих, хто прагне справедливості.
- На практиці також існують труднощі впровадження, пов'язані з культурним опором, обмеженими ресурсами та недостатнім розумінням з боку державних органів. Нещодавня перевірка процесів запобігання домашньому насильству («блакитні картки») Найвищою палатою контролю у період з 2021 по 2023 роки виявила системні збої, зокрема пов'язані зі співпрацею між відповідними державними суб'єктами. Кілька досліджень показують, що організаціям у різних секторах (освіта, мистецтво, медіа, культура) бракує встановлених органів та процедур. Вони не мають механізмів для розгляду, реєстрації та моніторингу випадків мобінгу, сексуальних домагань і сексуального насильства. Це унеможливляє належне відстеження інцидентів та осіб, які їх вчиняють. Важливо те, що багато постраждалих досі не знають про наявні системи підтримки та правовий захист. Коли існують правові інструменти, такі як постанови про екстрене виселення кривдників, більшість потерпілих про них не знають. У суспільному просторі помітний опір повідомлення про проблему та поширенню інформації про сексуальне насильство. Такий опір заважає об'єктивно зрозуміти масштаби явища та розробити ефективні стратегії профілактики.

Freepik

Зокрема, соціальні норми укорінюють недооцінку сексуального насильства. Багато потерпілих не повідомляють про інциденти, бо вважають їх ганебними. Сексуальне насильство в Польщі сприймається як чутлива та неприйнятна тема для публічного обговорення. Стереотипи часто перекладають відповідальність на постраждалу особу, що зменшує повідомлення про випадки та соціальну підтримку. Люди на керівних посадах часто применшують або знецінюють досвід тих, хто повідомляє про насильство. Сексуальні домагання та насильство за гендерною ознакою поширені в усіх верствах суспільства. Низький рівень повідомлень пояснюється обмеженою довірою, відсутністю процедур та соціальною стигмою. У цьому контексті війна в Україні загострила вразливість українських біженців у Польщі.

Роз'єднання сімей, соціально-економічні труднощі та труднощі з пошуком безпечного житла збільшують ризики, з якими стикаються біженці під час переїзду до Польщі. Багато біженців стали об'єктами СЕН з боку власників житла або інших осіб, які займають посади з владними повноваженнями. Війна в Україні, що триває, і вплив біженців призвели до збільшення кількості повідомлень про торгівлю людьми та сексуальну експлуатацію.

На початку надзвичайної ситуації громадянське суспільство відігравало ключову роль у реагуванні, залучаючи місцевих учасників, включно з неурядовими організаціями та окремими особами, які очолювали ці зусилля. Ризики щодо убезпечення визнавалися, але часто відходили на другий план перед нагальною потребою врятувати життя. Отже, ранні зусилля щодо впровадження захисних заходів були обмеженими та епізодичними. У кількох випадках приділяли мало уваги СЕН і бракувало знань щодо стандартів захисту. Коли СЕН було визнано потенційною загрозою або були виявлені повідомлення про інциденти з СЕН, не було можливості для їх розслідування. Міжнародні рамки подолання ризиків СЕН були повністю запроваджені через рік після початку надзвичайної ситуації. Програма надавала вказівки як міжнародним, так і національним гуманітарним суб'єктам, окреслюючи стандарти поведінки, процедури звітності та заходи захисту. Програма формалізувала такі заходи, як навчання персоналу, підвищення обізнаності та моніторинг.

Сьогодні експерти відзначають, що відсутність доступу до належного перекладу у місцях, де може надаватися підтримка, є однією з головних проблем у захисті біженців від СЕН. Це особливо стосується офіційних поліцейських процедур і судових засідань, де право на переклад гарантоване, але нестача ресурсів призводить до значних затримок.

Застосування міжнародних стандартів у надзвичайних ситуаціях з конкретними соціальними нормами та культурами створює певні складнощі.

Захист від СЕН (ЗСЕН) охоплює правила, які забороняють: оплату за секс, вимагання сексу, пропонування допомоги чи роботи в обмін на секс, статеві стосунки з особами віком до 18 років, сексуальне насильство, а також регулювання сексуальних відносин між гуманітарними працівниками та членами громади.

Застосування цих стандартів не завжди є простим залежно від місцевого контексту. Міжнародні неурядові організації повинні застосовувати ці принципи на глобальному рівні, адаптуючись до місцевої законодавчої бази, норм і практик. У Польщі можна виділити такі складнощі:

- Термінологія: англійська аббревіатура SEA (або SEAH, що охоплює домагання) використовується в політиці та внутрішніх стандартах польських організацій, оскільки в польській мові немає еквівалента. Використання аббревіатури безпосередньо впливало з вимог міжнародних донорів.
- Законодавча база: класифікація сексуальної експлуатації, жорстокого поводження та домагань не відповідає польському кримінальному кодексу. Він узгоджується з деякими законами (наприклад, про запобігання торгівлі людьми), але немає жодних рамок, які б безпосередньо стосувалися цього, а також жодних регулятивних актів щодо надання допомоги. Крім того, відмінності між польською законодавчою базою та міжнародними стандартами створюють ситуації, коли місцевим організаціям важко застосовувати стандарти, які вимагають міжнародні донори та водночас поважати польське законодавство. Наприклад, у Польщі законний вік згоди становить 15 років, тоді як міжнародні стандарти стверджують, що будь-які сексуальні контакти з особами молодше 18 років є неприпустимими.

Сприйняття СЕН та неправомірна поведінка серед отримувачів допомоги вказують на можливості для вдосконалення.

Усі респонденти опитування вважають, що організації (місцеві громадські організації, громадські діячі, міжнародні неурядові організації, агенції ООН) надають високоякісні послуги. Показники задоволеності перевищують 85% для всіх типів організацій. Основною сферою для вдосконалення є спостереження: деякі респонденти відчувають себе знехтуваними після отримання послуг, зокрема грошової допомоги та розподілу продуктів харчування. Серед відповідей також виникає потреба в необхідності покращення доступності та забезпечення шанобливого ставлення з боку державних служб.

Отримувачі допомоги не розглядають СЕН як пріоритет на тлі нагальних практичних проблем.

Учасники повідомляють, що почуваються в безпеці під час отримання допомоги, незалежно від статі. В інтерв'ю досліджували роздуми про потенційні ризики та досвід дискомфорту під час надання допомоги. Опитані ніколи не висловлювали занепокоєння щодо сексуальної експлуатації, жорстокого поводження чи неналежної поведінки гуманітарних працівників. Натомість вони зосередилися на ширших тривогах, таких як страх перед майбутнім, війною, що триває, і пристосуванням до життя в чужій країні.

Деякі з них виявили ризики дискримінації, обману чи непорозуміння між гуманітарними працівниками та отримувачами. Учасники-чоловіки обговорювали фінансові проблеми, тоді як учасниці-жінки надавали пріоритет питанням турботи про свої сім'ї, включаючи побоювання, що їхніх дітей можуть забрати через інші норми та правила в ЄС, порівняно з Україною.

Що стосується питання дискомфорту, учасники повідомляли про незначний дискомфорт або про його відсутність під час надання допомоги. Ті, хто зазначив дискомфорт, виявили мовні бар'єри, проблеми з доступом або логістикою, а також непорозуміння чи конфлікти під час черги за допомогою.

Занепокоєння зазвичай пов'язані з труднощами комунікації та потребою кращого доступу до актуальної інформації про доступні послуги. Тому пріоритетами для вирішення занепокоєнь отримувачів, щодо гуманітарної допомоги в Польщі, має бути доступ до актуальної інформації про доступні юридичні, медичні та психологічні послуги, а також чітка комунікація про доступну допомогу та подальші процедури.

Учасники також висловили занепокоєння щодо шахрайства, переважно висловлюючи побоювання, а не розповідаючи про свій особистий досвід. Однак гуманітарні працівники навели відомі приклади перенаправлення допомоги з початку надзвичайної ситуації. Ці приклади грубих порушень дають цінну інформацію для ініціювання розмов про СЕН. Неправомірні дії, такі як шахрайство, перенаправлення допомоги, дискримінація або знущання, можуть служити відправною точкою для обговорення СЕН з отримувачами допомоги, оскільки це створює простір для вивчення неправомірної поведінки програми та виявлення потенційних ризиків сексуального насильства.

CARE / Raegan Hodge

Як пояснити такий низький інтерес до СЕН?

Більшість учасників не виявили інтересу до вивчення СЕН, навіть після обговорення гіпотетичних сценаріїв, що ілюструють потенційні зловживання або неправомірну поведінку. Ті, кому це було нецікаво, зазвичай пояснювали, що у них немає на це часу, вони не вважають це «реальною» проблемою, мають інші пріоритети або вважають, що вже зроблено вдосталь.

Окрім того, що ЗСЕН знаходиться внизу списку пріоритетів, цей обмежений інтерес відображає низьку обізнаність та визнання ризиків, а також глибоко вкорінені соціальні установки серед біженців.

Висловлення вдячності є основною реакцією: більшість учасників наполягали на тому, щоб завжди ділитися позитивними відгуками. Це відображає як щире вдячність, так і страх втратити доступ до послуг, поширений серед отримувачів допомоги в усьому світі. Деякі практикуючі фахівці розмірковували про специфічний польський контекст і сприймали очікування, що біженці повинні висловити вдячність, щоб «заслужити» підтримку, яку вони отримують.

Самокритичність також впливає на відповіді: багато учасників називають біженців основною причиною проблем або дискомфорту, а інших отримувачів допомоги визначають порушниками спокою. Коли їх запитали про рішення для покращення звітності, інтерес до залучення громади був обмеженим. Деякі учасники висловили занепокоєння, що більша участь громади створить зайві ускладнення.

Глибоко вкорінені соціальні норми ще більше обмежують усвідомлення ризиків. Патріархальні норми щодо ролей жінок, тривіалізація насильства та культурна спадщина змушують зосередитися на тому, щоб не виглядати слабкими, надаючи пріоритет колективним інтересам. Кілька практиків підкреслили, що біженці, особливо українські жінки, які відіграють центральну роль у реагуванні на надзвичайні ситуації, відкидають дискурси, в основі яких лежить вразливість.

Обмежена поінформованість про дисбаланс влади ускладнює ці проблеми. Понад 60% отримувачів допомоги не відчують дисбалансу влади. Менше 10% пояснили, що це залежить від ситуації, посилячись, зокрема, на національність гуманітарних працівників як фактор. Близько 20% не надали додаткових подробиць, що свідчить про те, що багато хто не відчуває себе комфортно в обговоренні. Проте отримувачі допомоги очікують дотримання мінімальних стандартів поведінки: гідне ставлення до переселенців, уникнення криків чи агресивної поведінки, уникнення свавільних рішень та виконання повідомлених планів.

Відсутність інтересу та обізнаності про ризики СЕН свідчить про те, що першочерговим завданням має бути профілактика, а вже потім усунення перешкод для повідомлення про випадки насильства. Програмні зусилля мають бути зосереджені на підвищенні обізнаності та відкритті діалогу через прогресивний діалог, адаптований до різних спільнот.

Отримувачі допомоги явно відкидають відверті неправомірні дії, коли їм пропонують гіпотетичні сценарії, але виявляють незначне занепокоєння або усвідомлення потенційних ризиків у своїх громадах.

Очікуючи обмеженої поінформованості та небажання говорити про ризики СЕН, в інтерв'ю були представлені сценарії, що ілюструють потенційні ситуації експлуатації, жорстокого поводження або неналежної поведінки з боку гуманітарних працівників. Вони включали чотири різні сценарії, починаючи від того, як гуманітарний працівник пропонує сексуальну експлуатацію, і закінчуючи тим, що отримувач допомоги отримує запит у Facebook від гуманітарного працівника. Реакція респондентів на сценарії показує, що отримувачі допомоги чітко ідентифікують серйозні порушення, але стикаються з ваганнями в менш очевидних ситуаціях. Крім того, вони здебільшого не вірять, що такі інциденти можуть статися в їхніх спільнотах, якщо не брати до уваги сценарій з додатком для онлайн-знайомств.

Учасники визнають непрофесійну поведінку, але не завжди визначають її як шкідливу або як зловживання. Якщо ситуації можуть становити ризики, але не є настільки явними, учасники навряд чи виявлять їх. У деяких випадках учасники применшують або виправдовують неналежну поведінку або ж припускають, що в цьому може бути провина поведінки отримувачів допомоги. Це свідчить про обмежене розуміння потужності влади, що, у свою чергу, обмежує виявлення ризиків СЕН.

Коли учасників попросили кваліфікувати поведінку, представлену в сценаріях, вони майже ніколи не використовували термін «сексуальна експлуатація», навіть коли описували поведінку, яку вони ідентифікували як неправомірну. Це свідчить про необхідність адаптації лексики в комунікативних матеріалах: такі терміни, як насильство та примус, сильніше резонують серед отримувачів допомоги, поряд із переслідуваннями та дискримінацією.

Як зробити звітність доступною для тих, хто її потребує?

Незважаючи на обмежений інтерес та обізнаність, питання забезпечення безпечних, конфіденційних та доступних механізмів звітності для тих, хто їх потребує, залишається важливим. Це означає подолання ключових перешкод, виявлених серед отримувачів допомоги.

На індивідуальному рівні психологічні перешкоди виникають через страх втратити послуги, помсту та травми, пов'язані з жорстоким поводженням або досвідом війни. Багато хто відчуває себе безправним висловлювати занепокоєння, особливо коли злочинець займає владну або впливову посаду. Страх помсти стає поширеним фактором для нерозголошення інформації про насильство, що ще більше посилюється вразливою ситуацією, з якою стикаються отримувачі допомоги, коли вони залежать від ресурсів або підтримки винуватця.

На рівні громади стигма, сором та недовіра до влади обмежують розкриття інформації. Системні перешкоди ще більше посилюють ці виклики, включаючи обмежений доступ до інформації, мовні обмеження та недостатню обізнаність про права в Польщі. Це виявляє прогалини в комунікації та доступі до механізмів звітності.

Ці перешкоди вимагають комбінації заходів, які повинні надати пріоритет доступності та локалізації:

- Підвищення обізнаності та доступ до інформації є критично важливими, особливо щодо індивідуальних прав та соціальних норм у Польщі та в усьому гуманітарному секторі, поряд із наявністю чіткої та актуальної інформації про доступні послуги відповідними мовами.
- Удосконалення механізмів звітності вимагає підвищення доступності та конфіденційності за допомогою спрощених процесів, доступності мов та численних цифрових і фізичних каналів (веб-сайти, адреси електронної пошти, телефонний зв'язок та WhatsApp), а також точок входу на місцевому, національному, регіональному та міжнародному рівнях. Не менш важливим є демонстрація підзвітності, включаючи залучення третіх сторін та інформування про звіти вже вжитих заходів.
- Удосконалення програмування має вбудовувати безпечніші стандарти в проекти та ініціативи ще на етапі розробки, забезпечуючи захист учасників від шкоди та зловживань. Це включає надання доступних психологічних послуг з відповідним перекладом та культурним посередництвом, з направленням до спеціалізованих служб.

"Люди хочуть говорити"

Очевидно впливає потреба в діалозі. Незалежно від віку та статі, учасники почуваються найкомфортніше звертаючись до координатора гуманітарної організації (27%), когось із їхньої громади чи соціального кола (20%) і, нарешті, до поліції (17%). Коли їх запитують про канали, яким вони віддають перевагу, більшість обирає особисті розмови.

Серед учасників, зацікавлених дізнатися більше про СЕН, кращим способом дізнатися більше виявились візити працівників громадських організацій. Кілька респондентів виявили зацікавленість до індивідуальних або групових дискусій. Учасники також були зацікавлені у спілкуванні за допомогою Facebook та інших платформах соціальних мереж (наприклад, Messenger, WhatsApp та Telegram) через спеціальні канали, які збирають актуальний контент та інформацію про запобігання та реагування на ситуації неправомірної поведінки чи зловживань.

Ці канали комунікації та звітності, яким надається перевага, демонструють очевидну потребу у створенні можливостей для діалогу між гуманітарними працівниками та отримувачами допомоги.

© Plan International / Mishchenko Mikhailo

Пріоритети ЗСЕН для гуманітарного сектору

Дослідження також вивчало бар'єри, що перешкоджають повідомленню про порушення серед гуманітарного персоналу в Польщі, зосереджуючись на поведінці персоналу, яка може впливати на довіру до механізмів звітності та розслідування як для працівників, так і для отримувачів допомоги.

Відчутний дисбаланс влади серед польських гуманітарних працівників обмежує довіру та готовність звітувати, а деякі моделі поведінки пов'язані з радянською спадщиною в організаційній культурі.

Польські практики описували ієрархічні культури в гуманітарних організаціях. Керівний персонал розглядається як такий, що має владу, доступ до інформації та обмежену підзвітність.

Цей дисбаланс перешкоджає висвітленню двох основних питань: (1) культура поваги до влади, яка уможливорює негативну поведінку та підтримує шкідливі соціальні норми, та (2) широко поширена недовіра до керівництва, що сприяє обмеженій довірі до координаційних центрів. Працівники бояться таких наслідків як: втрата роботи, проблеми в просуванні по службі або заподіяння шкоди майбутнім кар'єрним перспективам. Також іслюючи занепокоєння з приводу неправомірної поведінки.

Організаційна культура часто не підтримує розкриття інформації. Страх бути названим «стукачем» або порушником спокою заважає людям вільно висловлюватися.

Гуманітарний персонал усвідомлює своє владне становище по відношенню до отримувачів допомоги.

Гуманітарні працівники в Польщі, схоже, добре усвідомлюють владу, яку вони мають над отримувачами допомоги. Вони ідентифікують біженців як таких, що перебувають у вразливому становищі, особливо жінок та етнічні меншини, а також дітей та людей з інвалідністю. Співробітники усвідомлюють, як цей дисбаланс може призвести до зловживань.

Вони мають загальне розуміння поняття «експлуатація» і «неналежна поведінка». Однак, крім офіцерів з охорони або PSEA, не весь персонал відчував себе комфортно з цією термінологією. Деякі офіцери з питань безпеки згадували про труднощі з поясненням технічних термінів колегам:

"Ніхто не знає, що саме це ("захист") охоплює, це імпортований термін, гуманітарний жаргон".

Деякі також повідомили, що стикалися з агресивною або неприємною поведінкою з боку отримувачів допомоги. Вони розуміли, що такі реакції кореняться в травмі, стресі та вразливості. Однак вони наголосили на необхідності кращої підготовки, щоб допомогти працівникам професійно та делікатно керувати такими ситуаціями.

Заходи ЗСЕН серед польських організацій покращилися, але залишаються значні прогалини.

Більшість організацій у Польщі мають політику убезпечення, кодекси поведінки та навчання з питань СЕН. Багато з них отримали підтримку від міжнародних неурядових організацій або національних організацій, які працюють з постраждалими або займаються питаннями гендерної рівності.

Запроваджено спеціальні координаційні центри та механізми звітності. Однак фактичний рівень використання цих механізмів є низьким. Більшість механізмів використовуються отримувачами допомоги в обмежених випадках, щоб висловити занепокоєння, а також працівниками, які повідомляють про внутрішні проблеми, які не завжди пов'язані з СЕН.

Це свідчить про те, що хоча обізнаність зросла, польські організації все ще стикаються з культурними та структурними бар'єрами на шляху до впровадження. Ідея повідомляти про насильство залишається складною, особливо в невеликих, згуртованих НУО.

Проблеми у досягненні балансу між міжнародними та місцевими суб'єктами з одночасним просуванням глобальних стандартів можуть обмежити ефективну реалізацію процесів ЗСЕН.

Ще одним викликом є застосування міжнародних стандартів ЗСЕН в такому контексті, як Польща. Місцевий гуманітарний персонал часто відчував, що глобальні вимоги не відповідають місцевим реаліям. Приклади включали тренінги з таких питань, як дитячі шлюби або гендерно-сегреговані послуги, теми, які в Польщі вважаються неактуальними або культурно недоречними.

Ця невідповідність може призвести до фрустрації, що загрожує обмеженням ефективності запровадження ЗСЕН. Протягом усієї надзвичайної ситуації деякі місцеві суб'єкти демонстрували обмежене розуміння проблем безпеки, вважаючи, що випадки СЕН малоймовірно відбудуться в такій країні, як Польща. Стандартизовані підходи міжнародних організацій можуть посилити це сприйняття, роблячи політику СЕН неактуальною. Це сприйняття підживлює три моменти:

- Відсутність адаптації до місцевого контексту, використання прикладів або ситуацій з посиланнями, які не знаходять відгуку у місцевого персоналу, тим самим підкріплюючи ідею про те, що ризики СЕН не є актуальними для Польщі.
- Обмежене визнання місцевого досвіду означає, що міжнародні структури іноді повторно використовують загальний контент без оцінки конкретних потреб або потенціалу кожної організації.
- Адміністративні або договірні вимоги, представлені без попередньої підготовки або обговорення того, що вони передбачають на практиці та як їх реалізувати, створюють додаткові бар'єри.

Отже, деякі організації можуть ставитися до ЗСЕН як до формальності для донорів, а не як до суттєвих заходів. Це загрожує послабленням довгострокових гарантій як у гуманітарному секторі, так і в ширшому контексті в польському суспільстві.

Крім того, відсутність адаптації з боку міжнародних структур не є позитивним прикладом для місцевих організацій. Результати онлайн-опитування свідчать, що заходи ЗСЕН у місцевих організаціях не завжди ґрунтуються на оцінці місцевих потреб. Без обґрунтованих, орієнтованих на контекст підходів ці зусилля не наберуть обертів і не призведуть до реальних змін. Ми втрачаємо можливості використовувати існуючі місцеві структури та досвід, щоб зробити забезпечення безпеки більш ефективним та стійким.

На шляху до ефективної підтримки PSEA серед польських організацій залишаються важливі перешкоди:

- Дисбаланс влади та упередження, що існують у польському гуманітарному секторі, створюють організаційну культуру, яка не завжди сприяє захисту прав людини.
- Труднощі, пов'язані із залученням місцевих суб'єктів до вирішення виявлених проблем та впровадження міжнародних стандартів, означають, що вимоги до забезпечення ризикують вважатися необґрунтованими, якщо вони не адаптовані до місцевого оперативного середовища та можливостей.
- Залишаються значні прогалини у спроможності щодо (1) обмеженого фінансування (включаючи довгострокове фінансування) та кадрових ресурсів для належного реагування на ризики СЕН; (2) різний рівень знань і розуміння термінології СЕН, особливо серед місцевих працівників, та обмежені можливості для роздумів над цим; також (3) обмежена або відсутня здатність реагувати на занепокоєння, про які повідомлялося, що може посилити уявлення про бездіяльність або відсутність відповідальності.

Рекомендації

Учасники проекту	Рекомендації
Загальне	
Польські політики	1. Підтримати збір доказів про домашнє насильство, сексуальну експлуатацію та жорстоке поводження у широких масштабах Польщі. 2. Проводити тренінги для фахівців, які працюють з постраждалими від сексуального насильства, включаючи правоохоронні органи, центри соціального забезпечення, персонал притулків, гуманітарний персонал. 3. Запровадження обов'язкових процедур реагування в усіх польських організаціях на випадки мобінгу, сексуальних домагань та сексуального насильства.
Міжнародні та місцеві діячі	4. Проводити спільні правозахисні ініціативи для заохочення змін до законодавства та приведення Кримінального кодексу, трудового законодавства у відповідність до міжнародних стандартів.
Міжнародні діячі	5. Виділити фінансування ЗСЕН в рамках фінансування проєкту в цілому та для спеціалізованих проєктів, спрямованих на підвищення обізнаності про СЕН та подальшу розбудову потенціалу.
Профілактика	
Усі суб'єкти, які надають допомогу (включаючи публічних діячів, де це доречно)	6. Покращити доступ отримувачів допомоги до інформації про (1) їх права, (2) про доступні послуги, (3) про обов'язки гуманітарних працівників та очікувану поведінку, а також (4) про канали повідомлення у разі неправомірної поведінки. Застосовувати підхід, що передбачає участь отримувачів допомоги, для розробки змісту та підходу до матеріалів і заходів з підвищення обізнаності. 7. Підвищити обізнаність за допомогою інтерактивних матеріалів, прогресивного діалогу та дискурсу, на основі "уповноваженого стороннього спостерігача" на протидію зображенню жертв насильства.
Місцеві організації	8. Забезпечити наявність чітких керівних принципів та політик, які супроводжуються проведенням тренінгів для персоналу з СЕН на основі конкретних прикладів, що виходять за рамки термінології, та моніторингом їх виконання. 9. Заохотити регулярний і прогресивний діалог між командами. 10. Зміцнити довіру та забезпечити індивідуальну супервізію або створити контактну особу для обговорення питань та занепокоєнь (в рамках НУО або через мережу, наприклад, можна розглянути питання щодо створення групи радників, яку підтримуватиме мережа ЗСЕН). 11. Перехід від дотримання вимог до культури захисту, змодельованої вперше (наприклад, мережа ЗСЕН).
Міжнародні діячі	12. Адаптація міжнародних стандартів до місцевих контекстів: • Працювати з експертами, юристами та іншими ресурсами (наприклад, Уповноваженим із захисту громадянських прав у Польщі) для адаптації навчання, інструментів та вимог до місцевого контексту. • Міжнародні діячі могли б проводити перевірку локальних законодавчих баз і вирішити за допомогою визначеного процесу чи застосовувати вищий стандарт, коли існує різниця між двома правовими нормами (наприклад, вік згоди). 13. Розширення можливостей місцевих діячів та адаптація вимог до різноманітних можливостей та потреб місцевих організацій: • Підтримка адвокаційних зусиль, спрямованих на заохочення донорів до узгодження стандартів настільки, наскільки це можливо, враховуючи розмір та діяльність місцевих організацій. • Розширювати можливості місцевих організацій шляхом спільного створення тренінгів з урахуванням потенціалу, динаміки та конкретної діяльності місцевих організацій, враховуючи місцеві перспективи та надаючи технічну допомогу для впровадження процесів у різних секторах.

	● Забезпечити підготовку тренерів (ToT) для гуманітарного персоналу, які повинні вміти проводити інформаційно-просвітницьку роботу польською та українською мовами, адаптовану до різних вразливих груп населення. 14. Демонструвати прозорість та повідомляти про свою політику, запобіжні, своєчасні та коригувальні дії.
Звітність та реагування	
Усі діячі, що надають допомогу (включаючи публічних осіб)	15. Зміцнювати довіру та підвищувати відповідальність, повідомляючи про звіти, результати та заходи, вжиті для вирішення проблем. 16. Ділитись інформацією про існуючі механізми звітування та розрізняти механізми зворотного зв'язку та звітування. 17. Чітко повідомляти про кроки в процесі звітування та реагування. 18. Організовувати зустрічі для отримувачів допомоги, щоб вони могли ставити запитання, збирати інформацію та повідомляти про будь-які проблеми. 19. Надавати доступні канали для повідомлення про порушення (з урахуванням мови, адаптованої термінології, обсягу інформації, єдиної точки входу незалежно від типу зловживання; можливе використання кількох каналів). 20. Гарантувати анонімність і конфіденційність.
Місцеві організації	21. Надайте підтвердження процесу реагування (терміни виконання, рівень реагування, план дій із можливими заходами тощо). 22. Залучати третіх осіб, щоб уникнути залякувань і страху. Це є першим кроком до створення надійної, принципової, незалежної та достовірної системи, здатної ефективно керувати випадками, що, своєю чергою, стимулює повідомлення про порушення.
Міжнародні діячі	23. Надавати технічну підтримку місцевим організаціям для розробки власного плану реагування на повідомлення, а також для гарантування анонімності та захисту тих, хто звітує. 24. Надавати практичну підтримку для відповідей на запитання щодо конкретних випадків та подальших кроків (наприклад: регіональна контактна особа, контактна особа з виділеним часом для дзвінків, електронна адреса з гарантією зворотного зв'язку). 25. Розглянути можливість створення єдиного механізму повідомлень, враховуючи юридичні аспекти, права власності та зони відповідальності, а також способи комунікації про нього. Зверніть увагу, що такий механізм має забезпечувати кілька різноманітних каналів доступу, які є доступними, конфіденційними та безпечними для всіх користувачів. 26. Приєднатись до Схеми розкриття неправомірної поведінки (MDS), розробленої, щоб зупинити непомічені переміщення винуватців сексуальних домагань між організаціями.